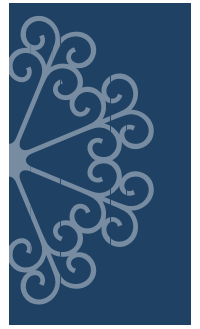

בית מזרחי

גיליון שבועי
לתלמידי בוגרי
ידידי ישיבת מיר

415

פרשת כי תשא

זמני כניסת ויציאת השבת

★

☪

ירושלים	16:52	18:06
בני ברק	17:09	18:06
ציריך	17:34	18:45
וינה	17:06	18:36
אנטוורפן	17:45	18:56
פריז	17:47	18:05
לונדון	17:06	18:10

דבר הישיבה

אם השבת תשמר אצלנו - תגיע השפעתה עד חיפה

בשעתו בקשו למחות על התחבורה הציבורית הרומסת את השבת בחיפה, ותכננו הפגנת המונים ברחובה של עיר. ביקשו מהמשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל [יארצייט ח"י אדר], שיאפשר לבני הישיבה לשבות בחיפה ולהצטרף למחאה, והדגישו שכמה ישיבות כבר הבטיחו השתתפותן.

חקה: "מבקשים אתם למחות, או לתקן את המצב?!"

ענו: "לכתחילה, ודאי לתקן את המצב. אבל אם אי אפשר, אזי לפחות למחות".

נענה אליהם המשגיח זצ"ל: "אם רצונכם לתקן את המצב, אזי הדרך אחת היא - אם השבת תשמר אצלנו טוב יותר, תגיע השפעתה עד חיפה ותגדור פרצותיה. וכמובן שהשבת תשמר טוב יותר אם יהיו בישיבה, ולא בחיפה!"

בהזדמנות אחרת סיפר המשגיח זצ"ל: זכורני, בשנה הראשונה בהיותי בקעלם, היתה הקבלה המרכזית ביום הכיפורים להיזהר בשמירת השבת.

ושנינו (סנהדרין מ, א) מעשה באחד שרכב על סוס בשבת וסקלוהו. לא מפני שראוי לכך, אלא מפני שהשעה צריכה לכך. וכשם שבשעה שהשעה צריכה לכך עונש העובר חמור יותר, כך השכר הצפוי למקפיד ונזהר רב לאין שיעור ובזמננו פרוצים מאוד בשמירת השבת, כמה עלינו להיזהר בה.

"הנה הפשטתם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורוצן הישיבה, ובוה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה" (מרוך המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל ממיר)

מתורת רבותינו

הטעם שהשטן מעורר מחלוקת - דוקא בערב שבת

ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת וגו' (לא, טו).

ומה שהיה השטן מתגרה בהם בערב שבת בין מקום שיש בו מחלוקת הוא ביתו של השטן, אבל במקום השלום, אין לו דריסת רגל. וכפי שהגמרא במסכת גיטין (נב, א) מספרת על אותו זוג, שבכל ערב שבת בין השמשות היתה פורצת בינו לבניה קטטה, מתלקחת מריבה. פעם נקלע לשם התנא רבי מאיר, והתעכב שם שלושה שבועות עד שהשכין את שלום הבית על כנו, שמע את השטן מקונן וקובל: "ווי שהוציאני רבי מאיר מביתי".

שיחות מוסר (תשל"ב מאמר ל"ג)

מדוע לא אכל המשגיח זצ"ל דגים בימי השבוע

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת (לא, טז). רגיל היה המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לומר בשם הסבא מקעלם שהדרישות מאתנו מקיפות ורבות, וההלכה הפסוקה היא המינימום, הדרגה הפחותה ביותר. כרביעית דם שבלעדיה אין חיים, אבל אוי למי שאין בו אלא רביעית דם! (אור יחזקאל, תורה ודעת רמא). דוגמא לכך האיסור לאכול מצה בערב פסח, כדי שיאכלנה בערב לתיאבון (אור"ח סי' תעא, ב). המשגיח הגרי"ל חתר למהות הדין ויסודו, והפיק לקחו: לא אכל דגים בכל ימות השבוע, כדי לכבד ולענג בהם את השבת!

הגדה של פסח - ידיו אמונה (עמ' 29)

בלי מנהיג נופלים לבירא עמיקתא

שמעתי מאחד מתלמידי ישיבת מיר, כשהישיבה היתה בשנחאי שבמדינת סין, בזמן מלחמת עולם השניה, והגיעו אליהם כל הבשורות המזעזעות ונוראות שנעשו לאחינו שבארצות אירופה, והמצב רוח של תלמידי הישיבה היה נמוך מאד, כששמעו על ההרס לעמינו שהגרמנים-עמלקים עושים לנו. והנה הגיע חג הפורים, וכמובן, היו מחוייבים קצת להרים את האווירה כי פורים זה פורים. היה שם הגר"ר שלום שפירא זצ"ל שהיה אז בחור בן שבע עשרה, ואמר לו הארי שבחבורה הגר"ר לייב מאלין זצ"ל [שהיה גם מגדולי תלמידי הגרי"ז מבריסק זצ"ל], בהאי לישנא: "שלומקע, הלא אתה בריסקער [נולד וגדל בבריסק], תגיד לנו איזה "ווארט" בריסקאי [א בריסקער ווארט], ווארט שמתאים לבריסק.

לשאל איך זה יכול להיות - חטא העגל - איך מבינים שתיכף ומיד כשראו מיטתו של משה רבנו בשמים, ועבדו עבודה זרה, הלא הם אלו שלא מכבר יצאו ממצרים, ועברו את הים ע"י קריעת ים סוף וכו', איך מבינים דבר זה שתיכף עם פטירת משה רבנו ניגשו לעשות עגל [שהשטן הראה להם את מטתו של משה רבנו בשמים], הלא יש לעשות קודם הספדים וחפוש ממלאי מקום וכו', איך יתכן, איך יתכן.

אוהל משה (שמות עמ' תשס"ז בהערות) <

וזה היה בפרשת כי תשא, ואמר להם כה: הנה יש

מתורת רבותינו

בימי הרעב אכלתי - רשב"א!

ויהי שם ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה וגו' (לך, כח).

אין זאת מליצה בעלמא, מסוגל הוא האדם לרומם עצמו עד כדי כך כאילו שווה הוא במרום אצל הרשב"א ממש, לאכול תורה, לאכול ולשובע. כל כך, ועל כרחך שאין הדברים כפשוטן, ודו"ק.

של רעב כבד במיוחד שהיו בצוק העתים, בימי גלות ישיבת מיר שלושה ימים לא הגיע כמעט דבר אל פיהם של בני הישיבה שאלו את מרן ראש הישיבה הגאון **רבי נחום פרוצניץ** זצ"ל: - מה אכלת בשלושת ימים אלו? השיב הגר"ן: **רשב"א!**

ובמדרש (שמו"ר פר' מז, ה) לחם לא אכל - אבל מלחמתה של תורה אכל, ומים לא שתה - אבל מימיה של תורה שתה. סיפר אחד מתלמידי ישיבת מיר על שלושת ימים

מבאר רבותינו

ג' לקחים ותובנות - מחטא העגל

יתכן שאתמול אמרו "נעשה ונשמע" ועכשיו יתהפכו כל כך, ועל כרחך שאין הדברים כפשוטן, ודו"ק. (ג) ראה השונא הגדול הוא השטן הוא יצר הרע (עי' חובת הלבבות שער יחוד המעשה פ"ה), שכבר עברו מ' יום והיו ישראל קרובים לקבלת התורה, ובשום אופן לא הניח לישראל, וברגע האחרון העמיד להם מכשול

נמצא שמהחטא הזה, שהוא מר - יצא בסוף מתוק, וזהו מה שנאמר (משלי טז, ד) "כל פעל ה' למענהו", ואפי' הרשע פועל למענהו, ולכן אין לאדם למחר להיות אף ברגליו הסיבות, כי לא הם הגורמים רק העיקר הוא עבודתו ורצונו יתברך, ואם כן יותר טוב בעד האדם שיעשה רצונו יתברך, כי רק זהו הסיבה והגורם היחידי לכל הדברים.

ויחל משה את פני ה' אלקיו (לב, יא). כיון שבאו ישראל למדבר ובקש האלקים לכולות, אמר לו משה רבש"ע בקשת לאבד את ישראל מכלה אתה אותם מן העולם, לא כך אמרת לי במרה הוי מתפלל ואמור עשה את המר מתוק, ואף עכשיו חלי מרירתן של ישראל ורפא אותן הוי ויחל משה (מדרש רבה מג, ז).

עוד בענין זה סיפר הגאון **רבי משה רוזנשטיין** בעל **יסודי הדעת**: פעם שאלתי את המשגיח הגה"צ **רבי ירוחם ממיר** אודות יוצאי מצרים, איך באו לידי חטא אחרי ראותם את כל הפלאות והניסים והמעמד הנשגב של מתן תורה בהר סיני.

(ב) הנה חטא העגל אינו כפי הבנת עמי הארץ, השטן ערבב העולם והראה שמה רבינו מת, וישראל עמדו אז נרעדים ונפחדים במדבר מבלי מנהיג אנה יפנו, ולכן רצו לעשות דבר תמורת משה רבינו ע"ה מן הצורות העליונות, נמצא שכונתם לא היתה להרע, ובעיקר החטא הוא מה שעברו על "לא תעשה לך פסל", וכוונתם לפי דעתם היתה טובה, רק שלא התבוננו להעמיק מהו באמת רצון ה'. והנה חטא העגל מתקבל שפיר בלבו של האדם שכן היה באמת, אבל מה שפירשו חז"ל והראשונים שהיה טעות דק מן הדק ולא חטאו בפשטות כפי שאנו חושבים - זה כבר לא כל כך מתקבל על לב האדם. וחז"ל ביארו שהיה טעות במעשה מרכבה, והראיה לדבר, דאין

כותב הגאון **רבי ראובן מלמד** בספרו **מליץ יושר** (בפרשתנו): שמעתי מהמשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל ג' תובנות בענין חטא העגל. (א) כמו שבגשמיות יתכן לעשות ממר מתוק ע"י רצונו ית', הוא הדין ברוחניות יוצא ממר מתוק ומהרשע שהוא מר - יוצא לבסוף מתוק, כי אף על פי שהרשע יקבל ענשו מפני זדון לבו ומעשיו הרעים, אבל האמת שהכל מסתובב והולך רק בכדי שיצא רצון השי"ת. ונתבונן מה יצא מחטא העגל, משה רבינו ע"ה זכה על ידי זה למדרגה רמה, שיצא שבת לו'. וכן יום הכיפורים ניתן לנו אחר ג' פעמים מ' יום, ומה **היינו עושים היום בלי יום כיפור המכפר על כל עונותינו**.

"בני היכלא" יד ושם לגדולי התורה חובשי פססלי הישיבה הקדושה בעבר

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל מ"ח שנה לפטירתו - ח"י אדר תשל"ד

בלהט הלימוד, מתוך מחשבה להיות לפחות בצל צלה של המוסריות. אנו לא זכינו להתייחד עמה, לשמוע את רחשה, להבין את הלמות לבה, זכינו רק לעמוד מן הצד ולהסתכל כיצד נראה אדם כזה במלוא היקפו.

ענק המוסר רבונו של עולם! מפני מה נטלת מעמנו את ענק המוסר הזה, אשר האיך בתוך החושך של זור המשחח וחימם את הצינה שתקפה את כולנו, לבל נירדם בתוך הכפור האיום השורר בעולם?

לרגל יום השנה, מגישים אנו בפני הקוראים מאמר נפלא ומרתק מהסופר המחונן והנודע **הרב דוד זריצקי ז"ל** - המאמר נכתב תיכף לאחר פטירתו של הגה"צ המשגיח זצ"ל.

והנה גם זכות זו נלקחה מאתנו. רק שלשה מתו בעטיו של נחש בלבד, ואילו אנחנו הרי נפטרים יום יום בעטיו של נחש הנמצא בקרבנו, המסית אותנו עד היום, יום יום, שעה שעה, לטעום <

כי הגאון החסיד **רבי יחזקאל לוינשטיין**, גילם את המוסריות כפי שאנו למדנו מתוך "שערי תשובה" ו"מסילת ישרים", כפי שהתעמקנו בה כאשר למדנו פרקים נבחרים ב"חובות הלבבות". אנו למדנו אותה

(מתוך הספר "זכרם לברכה" - אוצר מאמריו של הסופר ר' דוד זריצקי ז"ל על גדולי ישראל תודתנו נתונה למו"ל על מסירת המאמר, תשוח"ח לו)

"בני היכלא"

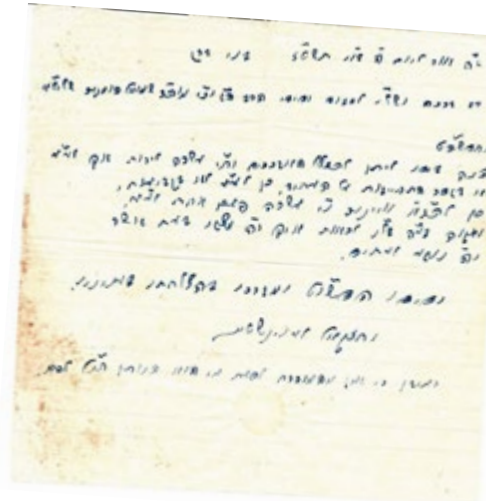

יד ושם לגדולי התורה חובשי
ספסלי הישיבה הקדושה בעבר

מאותם הדברים האסורים לנו מכוח קטנותנו, ואנו איננו שומעים את לחשו ונדמה לנו כי אנו עושים משהו לטובתנו.

ובעטיו של נחש זה אנו ממיטים את עצמנו יום יום מבלי להרגיש בכך.

הוא ז"ל הרבה כל כך לשוחח על ההרגשה הזאת של ה"נחשויות" בקרבנו, כמה מסועפת היא, כמה היא ממלאה את כל ישותנו, וכמה יש להילחם נגדה, אולי יותר מאשר מלחמת אדם הראשון וחוה נגד הנחש שכילה את חייהם.

וכששמעו אותו בשיחות בישיבה או בבית בשיחה פרטית, או אפילו אם רק הסתכלו בו, נדמה היה כי אנו שומעים כיצד נפתחים הדפים של ה"שערי תשובה" והם מדברים אלינו, באותו הלהט, באותה האמונה העמוקה, הפשוטה, האמונה של תינוק שמרוב דביקותו לאמו הוא פורץ בבכי.

והבכי הזה התפרץ ממנו, מרבנו רבי יחזקאל זצוק"ל, ושמענו את בכיו המוסרי ואת שיחתו המוסרית ואת קולו המוסרי ואת עיניו המוסריות וכל אשר לו דיבר אלינו במלים של רבינו יונה, של רבינו בחיי, של הרמח"ל ושל מאות דברי חז"ל.

ונדמה היה לנו כי אנו שומעים את רחש הנשמה אשר בקרבנו.

וכה התביישנו אז מעצמנו, כאילו תפסו אותנו בגניבה, חלילה.

כי כאשר הסתכלנו בו, וכאשר תוך כדי שיחה, הרים עיניו והסתכל בנו, חשנו כי הוא מבין אותנו עד חדרי בטן, אלא שאינו רוצה לבייש אותנו בפניו, והוא מדבר על עולם שלא נבין אותו, והוא מדבר על עולם שרק הוא ראה אותו במאור עיניו עד הרגע האחרון של חייו.

נהה כי כן, אמרתי פעם לעצמי, לאחר ששמעתי שיחותיו במשך כמה חודשים, לאחר שראיתי כיצד עיניו ננעצו בי ללא אומר ודברים, אולי הכיר ואולי לא, מכל מקום הוא הסתכל בי, ואני כמובן נתמלאתי בושה וכלימה כי הרי אני מכיר את עצמי, והוא כפי הנראה הכיר מידי... ואמרתי אני לעצמי באותו ערב שבת אחרי השיחה, כשהלכתי ברחובות ירושלים מהורהר ממה ששמעתי, הנה כי כן פגר אדם שכמותך, הרי לפניך שיחה כיצד חייב להיראות אפילו פגר

אדם יהודי שכמותך.

האם הוא אמר שיחות עמוקות כרבי ירוחם? האם הוא העמיק את שיחותיו כהרב דסלר זצ"ל? האם הוא הרחיב את יריעת המוסר והבנתה העמוקה כשיחותיו של ראש ישיבת טלז - "שעורי דעת"?

לא! שיחותיו של רבי יחזקאל זצוק"ל היו שיחות שנתגלגלו אצלך בעצמך, חייב היית לשוחח על כך בעצמך, להתכנס באיזו פינה מפינותיך המרובות ולשאול את עצמך: פלוני, במטותא ממך, מה אתה עושה, הרי אתה פלוני בן פלוני, הרי אתה לומד תורה, אל תשכח זאת שאתה יהודי ומישהו שמלוא כל הארץ כבודו נמצא על ידך, שים לב! על ידך ממש.

והרי לכם חידוש גדול שהוא זצ"ל חידש: שהקב"ה נמצא על ידך!

פליאה גדולה היא לנו, האם לא כן?

האם שמתם לב לרעד שעבר בעצמותיו כאשר שוחח בעניני מוסר, כאשר הזכיר את שם השם בסלודין? האם שמתם לב שהוא משוחח לא אתכם

אלא בכם? שהוא אינו מסביר, כי הרי דברים פשוטים הם, פשוטים בתכלית הפשטות, באותה פשטות בתכלית שב"אנכי ד' אלוהיך". האם יש דבר פשוט מזה מאשר הכרת ד? והאם לא נדמה לכם, כאשר שמעתם את שיחותיו, כי הוא מגלה לכם שוב את בורא העולמים, כי הוא מגלה לכם שוב את המצוה כפי שהיתה נקנית בשלמותה, שהיא מגלה לכם חידושים נפלאים, שמתגלגלים ממש לנגד עיניכם?

ומהו החידוש הנפלא הזה?

שהנה השכינה נמצאת על ידינו.

לי, בכל אופן, נדמה היה לא פעם שאני שומע בת קול ולא את קולו החלש, שאני שומע הד קדומים ולא מלים פשוטות היוצאים מפה קדוש, ולא פעם נרתעתי ממקומי ולא ידעתי למה. והרי הוא בודאי התכוון אלי...

- ויצאתי מן השיחות בבושת פנים.

ועכשיו אני זוכר כי התביישתי מן העובדה שאת השיחות הללו הרי אומר בפניך אדם בשר ודם כמוך,

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל נולד בוורשה בשנת תרמ"ה. בגיל חמש התייתם מאמו, ובגיל בר מצווה התחיל לעבוד לפרנסתו. מסופר, כי לאחר עבודה של שבוע שלם, נגנבה כל משכורתו ביום ששי בבית המרחץ הוורשאי, ועובדה זו עוררה אותו להקדיש את חייו ללימוד תורה ומוסר, ולא לבלות את ימיו ברכישת עולם שיכולים ליטלו ממנו. הוא נסע לישיבת ראדין, בראשותו של מרן החפץ חיים זצ"ל. כמו כן, היה לתלמידו המובהק של מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל.

עובדה מאלפת הקשורה לתקופת הזוהר של ליטא, כרוכה בענותנותו המופלאה של המשגיח הגר"י לוינשטיין. בתקופת העדרו של מרן המשגיח רבי ירוחם זצ"ל מן הישיבה שימש הגר"י לוינשטיין בתפקיד המשגיח הרוחני. לאחר ששב הגאון למיר חזר הגר"י לוינשטיין להיות 'אברך' מן המניין. הוא שב להיות כביכול אברך פשוט - באותה ישיבה עצמה שבה כיהן עד אז כמשגיח ושבה כבר הלך שמו לפניו בגדלותו ובצדקותו. הוא סרב לקבל כל מינוי והתייחס אל מרן המשגיח הגר"י ליבוביץ ביראת כבוד כאחד מקטני התלמידים אל מורו ורבו. כשנשא המשגיח ר' ירוחם את שיחותיו בישיבה היה גם הגה"צ ר"י לוינשטיין בין הנדחקים. פני להבים היו פניו וארשת פניו חרדה שמה יחמיץ מילה מפי קדשו. בשעת הצורך, כשהדוחק היה גדול מאוד, אף לא היסס לטפס על ספסלים. כמוהו כאברכים הצעירים ממנו בשנים רבות, ובלבד שיוכל להימצא קרוב יותר אל הגאון המשגיח ר' ירוחם. אכן, יש בעובדה מאלפת זו כדי להורות על גדלותם של הרב ושל התלמיד כאחד.

לאחר מכן שימש כר"מ בישיבה הקטנה שעל ידי ישיבת קלם ואחר כך כמשגיח רוחני בישיבות קלצק.

בין השנים תרצ"ה - תרצ"ז שהה בארץ ישראל

ושימש כמשגיח בישיבת לומז'ה בפתח תקווה, בראשותו של הגאון רבי ראובן כץ.

כששקעה שמשה של מיר ונפטר המשגיח ר' ירוחם שלח רה"י הגרא"י פינקל בקשה חמה להגר"י שישבו וימלא את החלל הגדול שנוצר. הגר"י היה דבוק בר' ירוחם מאוד ותחושת הכרת הטובה על שכלל את דרכו הרוחנית, עם רגש האחריות להמשיך ולהשפיע מתורת רבו לדור הצעיר הכריעה. הוא שב למיר כשהוא נפרד בלב כבד מתלמידיו בלומז'ה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה נמלט עם ישיבת מיר לוילנה, שהייתה לזמן קצר תחת שלטון הליטאים. משם עבר עם הישיבה לקיידאן, ומשם נסע עם התלמידים מזרחה לקובה ולשנחאי באמצעות 'ויזות קוראסו' המפורסמות.

לאחר עלייתו לארץ ישראל בשנת תש"ט המשיך בתפקידו כמשגיח בישיבת מיר בירושלים. ומשנת תשי"ד שימש כמשגיח של ישיבת פוניבז' בבני ברק.

בליל שבת קודש פרשת כי תשא תשל"ד, בימים האחרונים לחייו של המשגיח זצוק"ל, בא לבקרו אחד מתלמידיו הקרובים. היה זה לאחר תפילת מעריב. פנה אליו המשגיח זצ"ל ואמר בצער עמוק "זו לא תפילה!". ניסה התלמיד לנחמו ואמר "הרי המשגיח חולה והתפלל כמה שיכל לפי כוחותיו והקב"ה יקבל את תפילתו כמות שהיא", אך המשגיח ננעע בידו ואמר "מה איתכם! זו אינה תפילה!". ושוב חזר ואמר שאינו מרגיש שהוא עולה במעלות התורה והיראה, ואם לא עולים ביראה אין אלו חיים.

מנוחתו כבוד בחלקת הרבנים שבבית החיים פוניבז' בבני ברק.

רבי אהרן דוד חדש תשפ"א	רבי אריה פינקל תשע"ו	רבי רפאל שמואלביץ תשע"ו	רבי נתן צבי פינקל תשע"ב	רבי בנימין ביינוש פינקל תש"ן	רבי נחום פרצוביץ תשמ"ז	רבי חיים שמואלביץ תשל"ט	רבי יחזקאל לוינשטיין תשל"ד	רבי חיים זאב פינקל תשכ"ה	רבי אליעזר יהודה פינקל תש"כ
------------------------	----------------------	-------------------------	-------------------------	------------------------------	------------------------	-------------------------	----------------------------	--------------------------	-----------------------------

ואילו רצית ואילו היית מקדיש את חיך לקדושה ולטוהה, ואילו היית משליך את עצמך לרחוב ומשאיר רק את חוט התכלת בציציותיך, היית מסוגל להיות כמוהו, כלומר: אדם שהפשטות בוקעת ממנו באור מבהיק שבעתיים מכל אור שהכרת בימך, והיית רואה לפניך את הדרך ללא צביטה מכאיבה מאד שצבט בך בעת שיחותיו כאשר היה בירושלים.

ולא היית זקוק שכל פעם יעירו אותך משנתך:

- הוי, בן אדם, עוד שבוע של חיים עבר עליך ואתה לא הרגשת כלל, והנך מתבוסס בבוץ של שבוע ומעבירו לשבוע הבא.

והנה נכבה השביב הזה, השביב האחרון של הדור האחרון שלפני ביאת המשיח.

וכי מי יודע לבכות היום בכי של ממש?

וכי היכן תמצאו היום דמעות שהן דמעות של טוהה הדמעה ללא תערובת של אנוכיות, של דמעה גשמית הדורשת משהו מן העולם הזה?

הוא, לאמיתו של דבר, לא היה צריך, במיוחד בשנותיו האחרונות, ללמוד אותנו מוסר. גופו המקומט, עינו שיקדו להט של אור בראשית, חזותו שכולה אמרה טוהה וקדושה, עצם הופעתו, עצם המצאו בעולם הזה, בינינו, בין אנשים קטנים, עצם מבטו המהורהר כאשר הסתכל בנו, כל זה הפך לשיחה מוסרית עצומה שנמשכה שנים על גבי שנים. יום יום ראו אותו ולמדו, למדו, למדו.

אבל מסופקני אם אחד למד להיות לפחות בבואה של רבי יחזקאל זצוק"ל.

אבל כל אחד יכבה לפחות את בכיו, כפי שהוא ראו לו.

כי נדמה לי שעד ביאת המשיח לא נזכה אפילו לבכות אחרי מיטתו של אדם כזה.

הוא היה עובד ד' כפי השגתו של אדם.

"עובד ד'" פירושו, קודם כל שאינו שוכח את תפקידו אף להרגע. כי עבודת ד' היא תפקיד הממלא את כל הישות, את המחשבה הפנימית והרעיונות העמוקים ביותר, להיות עובד ד' פירושו: להימצא תמיד במצב של כוננות. משום כך זכו רק מעטים להיקרא בשם "עובד ד'", ומשה רבינו נמנה על המעטים, וזאת משום שלא ידע טעם של חיים אחרים מאשר עבודת ד', כשם שיהושע לא מש מתוך האוהל של משה, משום שהיה משמשו ותלמידו, כך לא מש משה רבינו מאוהל מועד, משום שהיה תמיד מוכן לדבר עם השכינה, משום שהיה תמיד במצב של כוננות: הנה עכשיו, ברגע זה, אני עומד לפני השכינה. כביכול, השכינה ממש, לא רק מעל לראשו אלא סביבו, תמיד ללא הפסק, ביום ובלילה, בעת משברים ומחלות, בעת מלחמות ונדודים.

רבינו הגה"ח זצוק"ל היה עובד ד' במובן זה של המילה, שהוא עצמו נמצא תמיד במצב של כוננות. מי שהכירו מקרוב, ראה זאת תמיד, הוא ראה כיצד האדם אינו מרשה לעצמו לנוח, אף בגיל הזקנה המופלגת, אינו מרשה לעצמו לשכב חולה, אינו מרשה לעצמו להסתכל סביבו, מחמת יראה שמה יאבד שניה בעבודתו את ד', משום כך אפשר לומר, כי הוא עמד מן הצד של העולם והסתכל בעצמו,

בחו עצמו תמיד, כתלמיד המתכוון לבחינות, לידע אם הוא עבר היטב על החומר אם הוא יודע אותו בעל פה, שמה ישל בבחינות.

כך הוא בחן עצמו תמיד בבחינות קפדניות, וכך הוא דיבר בפשטות של בחינה עצמית, ואתה שמעת אותו מדבר על דברים שהם כאילו מה-בכך, אבל זו היתה הבחינה העצמית של הפשטות בעבודה, ללא התחכמויות, עבודת ד' כתינוק שאינו מבין כל סטיה, המסתכל בעיניים מלאות תימהון על מה שאינו נמצא בגדרו.

הוא היה קשה כפלדה בדרישותיו כלפי עצמו. לא מלחמות, אף לא השואה האיומה, לא הנדודים,

דער משגיח

(בן דוד משה בן משה בן יהודה בן יחזקאל ליפשיץ (אבן)

א. הנה זה המעשה המופלא...
 ב. הנה זה המעשה המופלא...
 ג. הנה זה המעשה המופלא...

הנה זה המעשה המופלא...
 הנה זה המעשה המופלא...
 הנה זה המעשה המופלא...

לא שנחאי ולא ניו יורק, לא מיה, לא ירושלים ולא בני ברק, הסיטו אותו כמלא הנימה מעבודת ד', שכן כל מה שקרה מסביבו, במשפחתו, בעולם כולו, חייב היה להתרכז בנקודה היחידה: עבודת ד'. האם נבראה בריאה בעולם שיש בכוחה להפסיק את עבודת ד', הרי כל הבריאה וכל הברואים מן השלשול הקטן ועד התנין הגדול, מן התל הקטן ועד ההר הענקי הדוחס את ראשו בעננים, כולם עובדים את ד' ביראה ופחד, ורבי יחזקאל הרי היה חלק מן הבריאה הזו, את זה הוא לא שכח אף להרגע.

אין אנו מסוגלים להבין כיצד מסוגל אדם, אדם ילוד אשה, להגיע לדרגה כזו בעבודת ד', לכלול את כל חייו, את הפרטיות הפרטית שלו, את רצונו ואת השקפתו, את מאכלו ואת משתהו, את שנתו ואת צעדיו ברחוב, בבית המדרש, בחדר המוסר ובעת שיחותיו עם תלמידי הישיבה בכל זמניו בישיבות, החל מלפני כשישים שנה, דרך קלם ועד לבני ברק, אף לשעה קלה, אף להרגע אחד לא נשתנה רבינו זצוק"ל.

כי הנקודה המרכזית של קלם היא: האדם! כשם שהקב"ה הסתכל בתורה וברא את העולם, כך על האדם להסתכל בעצמו ולברוא את עולמו,

והסתכלות זו מתבטאת בו בעצמו, כאשר אנו רואים אנשים סוטים מן הדרך, סימן היא שאינם מכירים את עצמם, את האדם שבהם, והם רואים רק את הבהמיות שלהם, שתמיד עולה וצפה על פני השטח ומסתירה את האלוקות שבאדם. והראי שבו רואה האדם את עצמו, הוא מוליך עמו בכל מקום, ובלבד שלא יאה הראי עקום.

וכאשר אנו מזכירים את רבינו זצוק"ל, אנו מזכירים את העלויות של האדם, הנה עד היכן מסוגל אדם, אם הוא רוצה בכך, אם הוא מקדיש עצמו, להיות אדם, אם הוא אינו מסיח את דעתו מן ההסתכלות בו בעצמו, ללמוד את עצמו, להבין את עצמו, להגיע לנקודת תורפה ולבדוק אותה היטב, יש צורך בכוחות אדירים כדי להילחם מלחמת מצוה עם עצמו, להילחם תמיד, אף שאתה רואה עצמך כצודק, כמקופח, כמתפלל ואינו נענה, אף כשאתה רואה את עולמך הולך ומתמוטט, אף כשאתה רואה את העולם כולו הולך ומתמוטט לנגד עיניך.

הרי הקב"ה נמצא על ידך ממש.

וכיצד אפשר שלא להכיר בנוכחותו של השי"ת כביכול, וכיצד אפשר שלא להזדעזע, שלא יזועו כל אמות הסיפים שלך, כאשר אתה מרגיש נוכחות השכינה, וכיצד אפשר לנוח על משכבך בצהרי יום, כאשר השכינה מחכה לך ואומרת:

רבי יחזקאל, אני כאן!

האם מישוהו מאתנו הרגיש פעם את הזעזוע הזה ושמע את המלים הבוקעים מן השמים ומן הארץ, מן ההרים ומן הימים, מן הדיבור ומן השתיקה, מן הדמיע ומן השמחה:

- פלוני, אני כאן!

והשכינה לא רק שדיברה מתוך גרונו, כידוע ליחיד סגולה שנמצאו בקרבתו, אלא דיברה בכל הסובב אותו, מי שמע אותו, עמד על ידו, ראה אותו הולך ומתקרב או הולך ומתרחק, מי שראה אותו מתפלל או משוחח שיחה של תוכחה עם אחד התלמידים — שמע הד הזה של פעמי השכינה שפיעמה בקרבו.

ישנם בינינו שהכירו אותו לפני חמישים שנה, כאשר היה משגיח במיר לפני רבי ירוחם, ואלה הכירו אותו כאשר עזב את ההשגחה על הישיבה הגדולה והמפורסמת הזו ומסרה לרבי ירוחם, והמשיך להיות "א יונגערמאן" כמו אברך פשוט בישיבה, והיה רץ לשיחותיו של רבי ירוחם, מטפס ועולה על סטנדר או על ספסל ואפילו על השולחן היה מטפס ועולה, כאחד התלמידים הקטנים, כדי לשמוע את שיחותיו של רבי ירוחם. ואלה המשיכו להכיר אותו כך בשנחאי, ולאחר מכן בניו יורק, וכך במשך כל עשרות השנים, ואחר כך בארץ, והם יעידו כי לא נשתנה האיש במאומה, אותה אימת השכינה עליו, אותה הקפידה על כל צעד שתהיה בו "עבודת ד'", אותה ההתבוננות בעצמו, אותו החיטוט אחרי סדק קטן, בלתי נראה אלא לעצמו, ולמהר לסתום אותו.

כי הרי מסתכלים עליו, במיוחד עליו, על רבי יחזקאל, ועד שעתו האחרונה הוא לא הפסיק לשמוע את הדרשה: — רבי יחזקאל, אני כאן!

ונדמה לי, כי עד ביאת המשיח לא נזכה עוד אפילו לבכות אחרי מיטתו של אדם שלא הפסיק כל ימי חייו לשמוע קריאה זו.